

Internetverslaggeving met de Extensible Business Reporting Language (XBRL)

Els Vanderhaegen

Extensible Business Reporting Language (XBRL) is een nieuwe techniek om financiële rapporten op te stellen, uit te wisselen en te analyseren. XBRL zal in België ingevoerd worden door de Nationale Bank, die de neerlegging van statutaire jaarrekeningen in XBRL-formaat zal verplichten vanaf 1 april 2007.

XBRL maakt rapporteringsprocessen beter, goedkoper en sneller. Het wordt mogelijk om automatisch, zonder manuele tussenkomst, betrouwbare en precieze informatie te halen uit allerlei soorten businessrapporten. Dankzij XBRL zal er minder tijd nodig zijn om informatie op te zoeken en opnieuw in te geven en komt er zo tijd vrij om deze gegevens te analyseren. De invoering van XBRL levert dus voordelen op. Om optimaal van deze voordelen te kunnen genieten is het aan te raden eveneens XBRL-GL te gebruiken.

XBRL-GL is een variant van XBRL die op dezelfde wijze functioneert maar al eerder in de rapporteringscyclus kan worden toegepast. De gegevens worden met XBRL-GL reeds vanaf de originele accountingtransacties, de grootboeken en de proef- en saldibalans in XBRL weergegeven, terwijl XBRL zelf pas gebruikt kan worden bij de opstelling van de financiële staten.

1. Wordt XBRL een succes?

De grote vraag is echter of de invoering van XBRL succesvol zal zijn. De kans op succes is erg groot. De evolutie van het internet overtrof wereldwijd ieders verwachtingen. XBRL kan dezelfde evolutie doormaken, want het is op XML (Extensible Markup Language) gebaseerd en XML is wereldwijd verspreid. XBRL is op dit moment ook de enige standaard voor businessrapportering. Iedereen zal XBRL moeten gebruiken aangezien er geen alternatief bestaat.

Accountants en belastingconsulenten gebruiken software om hun dagelijkse werkzaamheden te vereenvoudigen, en om de kwaliteit van hun werk te organiseren en te garanderen. In principe is het voor de beroepsbeoefenaar niet belangrijk om te doorgronden op welke manier deze software inhoudelijk omgaat met gegevens.

Vanaf volgend jaar zullen alle jaarrekeningen bij de NBB worden neergelegd in een XBRL-formaat. Voor accountants en belastingconsulenten is het dan ook niet zo evident om de dataverwerking van de jaarrekening in een XBRL-formaat te begrijpen. In bijgaand artikel wordt de nadruk gelegd op het hergebruik van éénmaal ingevoerde gegevens die gerapporteerd worden in een XBRL-document op basis van een goedgekeurde taxonomie. Daarom is het nuttig inzicht te verwerven in de wijze waarop die gegevens worden opgeslagen en verwerkt.

Het is ook belangrijk te weten dat de gegevens vanaf hun oorspronkelijke ingave voor hergebruik in aanmerking komen. De gegevens in het grootboek kunnen immers via een XBRL-GL tussen verschillende boekhoudpakketten uitgewisseld worden of worden ingelezen in een rapporterings- of controleapplicatie. Hierin ligt ongetwijfeld een opdracht besloten voor de softwareontwikkelaars, maar ook voor onze leden die bevoorrechte adviseurs zijn van kmo's en ondernemingen.

Erwin Vercaemmen

2. Problemen & onzekerheden

XBRL is een recente technologie die nog volop in ontwikkeling is. Hierdoor kent XBRL nog enkele problemen en onzekerheden die moeten worden opgelost voordat XBRL succesvol kan worden ingevoerd.

2.1. XBRL-software

Een eerste probleem betreft de XBRL-software. Er zijn reeds vele XBRL-compatibele programma's op de markt. Uit onderzoek blijkt echter dat dit voor het grootste deel instance creators en taxonomie editors zijn. Om een financieel rapport op te stellen moet er in de eerste plaats een taxonomie worden opgesteld, wat meestal door regulerende instanties wordt gedaan. Er is gebleken dat er voldoende software beschikbaar is om taxonomieën aan te passen, zodat elke onderneming een taxonomie kan maken die aan haar specifieke noden voldoet.

Na de opstelling van de taxonomie kan men overgaan naar de tweede stap in de rapportopstelling: de creatie van een instance document. Dit is vrij eenvoudig wanneer men over een goede instance creator beschikt. Hiervoor is er ook reeds voldoende software beschikbaar.

Er is momenteel nog een gebrek aan software met financiële analysemogelijkheden en aan software voor de rendering van instance documenten. Met het eerste probleem gaat het echter de goede kant uit. Hitachi, Edgar Online en Metapraxis zijn er al mee bezig en de andere softwarefirma's zullen hun voorbeeld snel volgen zodra XBRL meer verspreid raakt en de vraag naar software voor de financiële analyse van XBRL-documenten stijgt.

2.2. Rendering

Het tweede probleem is het gebrek aan software voor het "renderen" van XBRL-documenten. De rendering, of anders gezegd de layout van een XBRL instance document, is nog een groot vraagteken. De meeste voorstanders van XBRL houden met dit probleem nog geen rekening. Ze argumenteren voor de invoering van XBRL omdat het een machineleesbaar formaat is, waardoor financiële rapporten zonder manuele tussenkomst getransfereerd kunnen worden. Maar, ze vergeten ondertussen dat de mensen dit machineleesbare document niet kunnen lezen. De "SNAP XBRL presenter" en "XBRL View Software" zijn een goed begin om dit probleem op te lossen maar de invoering van XBRL kan pas echt slagen als er meer en betere software volgt. De volgende stap in dit proces is "Dragon View". Dit programma, dat recent werd uitgebracht, beschikt over meer mogelijkheden dan de voorgaande softwareprogramma's. Dit toont aan dat softwareleveranciers het probleem kennen en eraan werken. We mogen aannemen dat dit probleem na verloop van tijd zal worden opgelost.

De komst van nieuwe software om deze problemen op te lossen is echter afhankelijk van de vraag naar die software. Hoe meer XBRL gebruikt wordt, hoe meer firma's de software zullen leveren. XBRL

zal meer gebruikt worden, wanneer er meer software bestaat waarbij technische kennis van XBRL niet nodig is. Dit brengt ons in een cirkel die de evolutie van XBRL kan afremmen: beide partijen wachten op elkaar om te starten met het gebruik van XBRL. Gelukkig wordt deze cirkel verbroken door de regulatoren die XBRL als rapporteringsformaat zullen verplichten.

2.3. Kennis van XBRL in België

Ook de slechte kennis van XBRL in het Belgische bedrijfsleven, maakt de verplichte neerlegging van de jaarrekening in XBRL problematisch. Slechts 2 % van alle ondervraagden in het "Awarenessonderzoek naar de kennis van XBRL bij de Belgische beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde ondernemingen" van het departement bedrijfskunde van HONIM, is al actief met XBRL bezig. De ondernemingen zullen dus beter geïnformeerd moeten worden over de mogelijkheden van XBRL zodat ze dit niet enkel gebruiken voor de neerlegging van de jaarrekening wanneer ze ertoe verplicht zijn, maar voor het hele rapporteringsproces. Als dit bereikt wordt, is XBRL-evolutie niet meer te stoppen.

2.4. De audit

Het laatste en belangrijkste zwakke punt van XBRL dat een succesvolle invoering kan verhinderen, is het gebrek aan betrouwbaarheid van instance documenten. De financiële staten kunnen momenteel al in XBRL-formaat worden neergelegd in het "Voluntary Filing Program" van de SEC. Deze instance documenten zijn echter "unaudited". In het bedrijfsleven, waar belangrijke beslissingen worden genomen op basis van de informatie uit de financiële staten, is er zekerheid nodig over de betrouwbaarheid van de gegevens in het instance document.

XBRL International heeft hiervoor een werkgroep opgericht die richtlijnen voor de bedrijfsrevisoren moet opstellen. Met deze richtlijnen zullen de bedrijfsrevisoren weten waarover ze een opinie geven. Er zijn verschillende mogelijkheden die variëren van enkel het instance document certifiëren tot het gehele rapporteringsproces in XBRL. Eens deze onzekerheid is weggewerkt door de richtlijnen, zal de informatie uit de XBRL instance documenten betrouwbaar zijn door het oordeel dat de bedrijfsrevisoren erover hebben gegeven.

3. Conclusie

XBRL heeft alles om succesvol te worden. De nodige stappen zijn gezet om alle zwakke punten van XBRL te verbeteren. Het wordt echter nog even wachten op de richtlijnen voor de bedrijfsrevisoren, die de betrouwbaarheid van XBRL instance documenten zullen bepalen. Deze zouden er moeten zijn voor de neerlegging van de jaarrekening in XBRL verplicht wordt, zodat XBRL in 2007 succesvol ingevoerd kan zijn. ●

Samenvatting van de masterproef ingediend tot het behalen van de graad van Master in de handelswetenschappen, campus VLEKHO (Promotor: Prof. dr. C. Siau).